

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

**Vodič za primenu člana 4 Protokola br. 7
uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima**
Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dvaput u istoj stvari

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Mole se izdavači ili organizacije koji žele da objave ovaj izveštaj (ili njegov prevod) u štampanom ili elektronskom izdanju da se obrate publishing@echr.coe.int za dodatna uputstva.

Spisak vodiča o sudskoj praksi čije je prevođenje u toku nalazi se na [Pending Translations](#).

Ovaj je Vodič pripremila Direkcija za pravno savetovanje i on ne obavezuje Sud.

Rad na tekstu je okončan 1. decembra 2016. godine i on može biti predmet redaktorskih promena.

Ovaj dokument se može preuzeti na sledećoj internet stranici: www.echr.coe.int (Case-law – Case-law analysis – Case-law guides). Pratite tviter nalog Suda <https://twitter.com/echrpublication> na kojem se postavljaju obaveštenja o najnovijim publikacijama.

Ovaj prevod je objavljen u okviru dogovora Saveta Evrope i Evropskog suda za ljudska prava, a za njega isključivu odgovornost snosi prevodilac.

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2017.

Sadržaj

Napomena za čitaoce	4
I. Uvod	5
II. Struktura člana	5
III. Da li su oba postupka po karakteru bila „krivična“ ili „kaznena“	6
A. Opšta načela	6
B. Primeri.....	6
• Disciplinski postupci.....	6
• Plaćanje razlike u iznosu poreza	7
• Oduzimanje vozačke dozvole nakon osuđujuće presude za krivično delo	7
• Oduzimanje dozvola	8
• Dozvole boravka	8
• Disciplinski postupak u zatvoru (boravak u samici)	8
• Upravni postupci i kazne.....	8
• Prekršajni postupak	9
• Postupak za opoziv	9
IV. Da li se postupak odnosio na „isto delo“(<i>idem</i>)	9
A. Opšta načela	9
B. Primeri.....	10
V. Da li je došlo do dupliranja postupka (<i>bis</i>)	11
A. Prva presuda mora biti „pravosnažna“	11
B. Da li je postojao novi postupak.....	12
C. Izuzeci.....	14
Spisak navedenih predmeta	15

Napomena za čitaoce

Ovaj je Vodič deo serije vodiča o sudskoj praksi koju objavljuje Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: „Sud“, „Evropski sud“ ili „Sud u Strazburu“) kako bi pravne stručnjake upoznao sa osnovnim presudama koje je izrekao taj Sud. U ovom Vodiču je data analiza i prikaz sudske prakse u vezi sa članom 4 Protokola br. 7 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima (u daljem tekstu: „Konvencija“ ili „Evropska konvencija“) zaključno sa 1. decembrom 2016. U njemu se čitaocima daje pregled ključnih načela u ovoj oblasti i relevantnih presedana.

Sudska praksa koje se navodi sadrži vodeće, najvažnije i/ili nedavne presude i odluke.*

Presude Suda služe ne samo za odlučivanje o predmetima koji se podnose Sudu već i šire, za razjašnjavanje, zaštitu i razvoj pravila ustanovljenih Konvencijom, čime doprinose da države poštuju obaveze koje su na sebe preuzele kao Države ugovornice ([Irska protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), st. 154, od 18. januara 1978, Serija A br. 25.). Stoga je misija sistema uspostavljenog Konvencijom da u opštem interesu utvrđuje pitanja javne politike i time podiže standarde zaštite ljudskih prava i širi jurisprudenciju o ljudskim pravima širom zajednice Država potpisnica Konvencije ([Konstantin Markin protiv Rusije](#) [Vv], st. 89, br. 30078/06, ECHR 2012).

U ovom se Vodiču navode ključne reči za svaki citirani član Konvencije i dodatnih protokola uz nju. Prikaz pravnih pitanja kojima se Sud bavio u svakom predmetu dat je u Spisku ključnih reči ([List of Keywords](#)), odabranih iz pojmovnika izraza preuzetih (u većini slučajeva) neposredno iz teksta Konvencije i protokola uz nju.

Baza podataka prakse Suda [HUDOC](#) omogućuje pretragu po ključnim rečima. Pretragom po ovim ključnim rečima moguće je pronaći grupu dokumenata sa sličnim pravnim sadržajem (prikaz obrazloženja i zaključaka Suda u svakom predmetu dat je preko ključnih reči). Ključne reči za pojedinačne predmete mogu se naći pritiskom na oznaku *Case Details* u bazi podataka HUDOC. Dodatne informacije o bazi podataka HUDOC i ključnim rečima dostupne su u Priručniku za korisnike HUDOC - [HUDOC User Manual](#).

* Sudska praksa koja se navodi može biti na jednom ili oba službena jezika Suda i Evropske komisije za ljudska prava (na engleskom i francuskom). Osim ako nije drugačije naznačeno, svi navodi se odnose na presude o meritumu koje je izreklo jedno od Veća Suda. Skraćenica „(odl)“ ukazuje na to da je u pitanju odluka Suda, dok skraćenica „[Vv]“ ukazuje na to da je o predmetu odlučivalo Veliko veće.

I. Uvod

Član 4 Protokola br. 7 – Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dvaput u istoj stvari

„1. Nikome se ne može ponovo suditi niti se može ponovo kazniti u krivičnom postupku u nadležnosti iste države za delo zbog koga je već bio pravosnažno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom te države.

2. Odredbe prethodnog stava ne sprečavaju ponovno otvaranje postupka u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom te države, ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama, ili ako je u ranijem postupku došlo do bitne povrede koja je mogla da utiče na njegov ishod.

3. Ovaj se član ne može staviti van snage na osnovu člana 15 Konvencije.“

Ključne reči u bazi podataka HUDOC

Right not to be tried or punished twice (Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dvaput u istoj stvari) (P7-4)

Criminal offence (Krivično delo) (P7-4)

Conviction (Osudjujuća presuda) (P7-4)

Acquittal (Oslobađajuća presuda) (P7-4)

Jurisdiction of the same State (Nadležnost iste države) (P7-4)

Reopening of case (Ponovno otvaranje postupka) (P7-4)

New or newly discovered facts (Nove ili novootkrivene činjenice) (P7-4)

Fundamental defect in proceedings (Bitna povreda u postupku) (P7-4)

1. Protokol br. 7 uz Konvenciju sačinjen je 1984. godine. Cilj člana 4 Protokola br. 7 je da zabrani ponovno vođenje krivičnog postupka okončanog pravosnažnom odlukom (*non bis in idem*). S obzirom na to da je član 4 Protokola br. 7 odvojen od člana 6 Konvencije, Sud pritužbe o povredi prvog proglašava nedopuštenim ako država o kojoj je reč nije ratifikovala taj Protokol (*Blokker protiv Holandije* (odl)).

II. Struktura člana

2. Član 4 sadrži tri stava. U prvom stavu se navode tri ključne komponente načela *non bis in idem*:

1. da li su oba postupka po karakteru bila „krivična“,
2. da li se u oba postupka radilo o istom delu, i
3. da li je došlo do dupliranja postupka.

Treću komponentu pak čine tri odvojena potpitanja:

- 3.1. da li je prva odluka bila „pravosnažna“,
- 3.2. da li je sproveden novi postupak, i
- 3.3. da li je primenljiv izuzetak iz drugog stava.

3. Formulacijom „u nadležnosti iste države“ se primena člana ograničava na nacionalni nivo. Stoga organi uspostavljeni Konvencijom proglašavaju nedopuštenim pritužbe o dupliranju postupka koje se odnose na više od jedne zemlje (*Gestra protiv Italije*, odluka Komisije; *Amrollahi protiv Danske* (odl); *Sarria protiv Poljske* (odl), st. 24).¹

1. Primena ovog načela na međunarodnom nivou uređena je i nekim drugim konvencijama Saveta Evrope, uključujući Evropsku konvenciju o ekstradiciji (1957), Evropsku konvenciju o međunarodnom važenju krivičnih presuda (1970) i Evropsku konvenciju o prenosu postupka u krivičnim stvarima (1972).

4. Shodno trećem stavu, nije moguće odstupanje od ovog člana na osnovu člana 15 Konvencije („u doba rata ili druge javne opasnosti koja pretila opstanku nacije“).

III. Da li su oba postupka po karakteru bila „krivična“ ili „kaznena“

A. Opšta načela

5. Kao što se napominje u st. 32 Obrazloženja Protokola, član 4 se odnosi samo na „krivične postupke“. Stoga se njime ne sprečava da se protiv lica za isto delo vodi i postupak drugačijeg karaktera (na primer, disciplinski postupak protiv službenog lica) i krivični postupak.

6. Sud, međutim, zauzima stanovište da pravna klasifikacija postupka u nacionalnom pravu ne može predstavljati jedini kriterijum od značaja za primenljivost načela *non bis in idem* u skladu sa članom 4, st. 1 Protokola br. 7. U suprotnom bi primena ove odredbe bila prepuštena nahođenju Države ugovornice u meri koja bi mogla dovesti do rezultata nespojivih sa ciljem i svrhom Konvencije. (*Sergey Zolotukhin protiv Rusije* [Vv], st. 52).² On zauzima stav da pojam „krivičnog postupka“ u tekstu člana 4 Protokola br. 7 mora da se tumači u svetlu opštih načela koja važe za odgovarajuće izraze „krivična optužba“ i „kazna“ u članu 6, odnosno članu 7.³ U ustaljenoj praksi Suda su propisana tri kriterijuma, poznati kao „Engel kriterijumi“ (*Engel i drugi protiv Holandije*), koje treba uzimati u obzir kada se utvrđuje da li je u pitanju bila „krivična optužba“ (*Sergey Zolotukhin protiv Rusije* [Vv], st. 53). Kada je reč o doslednosti u tumačenju Konvencije u celini, Sud smatra da je primereno da kriterijumi iz presude u predmetu *Engel* važe i u pogledu primenljivosti načela *ne bis in idem* (*A i B protiv Norveške* [Vv], st. 105-107). Prvi kriterijum se odnosi na pravnu klasifikaciju dela u nacionalnom pravu, drugi na sâm karakter dela, a treći na težinu kazne koja može biti izrečena licu o kom je reč. Drugi i treći kriterijum su postavljeni alternativno i ne moraju nužno biti ispunjeni kumulativno. Time se, međutim, ne isključuje primena kumulativnog pristupa kada na osnovu odvojene analize svakog kriterijuma nije moguće izvesti jasan zaključak o postojanju krivične optužbe (*Sergey Zolotukhin protiv Rusije*, st. 53; *Jussila protiv Finske* [Vv], st. 30-31).

7. Kada se prvi ili drugi postupak ne smatra „krivičnim“ ili „kaznenim“, Sud obično pritužbu o povredi člana 4 Protokola br. 7 proglašava nedopuštenom *ratione materiae* u smislu člana 35, st. 3 Konvencije (vidi, na primer, st. 69 presude u predmetu *Paksas protiv Litvanije* [Vv]).⁴

B. Primeri

• Disciplinski postupci

8. Jedan broj predmeta se odnosi na podnosioc predstavljeni koji su osuđeni/gonjeni za krivična dela, a protiv kojih je pokrenut i disciplinski postupak. Predmet *Kremzow protiv Austrije*, o kojem je odluku donela Komisija, odnosio se na penzionisanog sudiju koji je osuđen, između ostalog, za ubistvo, a kasnije je na osnovu istog činjeničnog stanja tokom disciplinskog postupka utvrđeno da je izvršio disciplinski prestup, te je kažnjen gubitkom svih prava proisteklih iz ranijeg položaja penzionisanog

2. U njoj se navodi presuda u predmetu *Storbråten protiv Norveške* u kojoj se navodi presuda u predmetu *Öztürk protiv Nemačke*, od 21. februara 1984, st. 49, Serija A br. 73.

3. Više o polju dejstva člana 6 (krivičnog aspekta) i pojmu „krivične optužbe“ vidi na str. 7-11 Vodiča za primenu člana 6 (krivični aspekt) - [Guide on Article 6 \(criminal limb\)](#). Više o polju dejstva člana 7 i pojmu „kazne“, vidi na str. 7-10 Vodiča za primenu člana 7 - [Guide on Article 7](#). Ovi vodiči su dostupni na internet stranici Suda (www.echr.coe.int – Case-law)

4. Vidi str. 52 i 53 Praktičnog vodiča kroz uslove prihvatljivosti - [Practical Guide on Admissibility Criteria](#), dostupnog na internet stranici Suda.

sudije, uključujući gubitak prava na penziju. Komisija je konstatovala da Disciplinski sud nije sâm „osudio“ podnosioca predstavke za predmetna krivična dela; on je svoju odluku zasnovao na osuđujućoj presudi koju je izrekao nadležni krivični sud i koju je smatrao obavezujućom. U suštini je zadatak Disciplinskog suda bio ograničen na razmatranje pitanja da li je u slučaju podnosioca predstavke, s obzirom na to da je bio penzionisani sudija, izvršenje teških krivičnih dela za koja je proglašen krivim takođe predstavljalo i disciplinski prestup. Po mišljenju Komisije, sankcije propisane odredbama o disciplinskoj odgovornosti predstavljaju uobičajene sankcije koje su u ovakvim slučajevima predviđene disciplinskim propisima koji se odnose na javne službenike mnogih Država ugovornica: oduzimanje prava vezanih za profesionalni status javnog službenika, uključujući gubitak prava na penziju. S obzirom na to da se disciplinski postupak protiv podnosioca predstavke nije mogao okvalifikovati kao dodatni „krivični postupak“, Komisija je zauzela stav da član 4 Protokola br. 7 nije primenljiv u ovom predmetu (vidi takođe odluku Komisije u predmetu *Demel protiv Austrije*). Podnosioci predstavke u predmetu *Kurdov i Ivanov protiv Bugarske* su u vreme kada su bili zaposleni u bugarskoj nacionalnoj železnici bili zaduženi da zavare deo jednog vagona. Dok su to radili, sadržaj vagona se zapalio. Protiv jednog od podnosilaca predstavke je pokrenut upravni postupak zbog nepoštovanja propisa o bezbednosti i morao je da plati novčanu kaznu. Zatim je protiv oba podnosioca predstavke pokrenut krivični postupak zbog nenamernog paljenja imovine veće vrednosti. Sud je zaključio da prvi postupak nije zadovoljavao kriterijume potrebne da se klasifikuje kao „krivični“ u smislu člana 4 Protokola br. 7, pri čemu je, između ostalog, konstatovala da su odlike dela o kojem je reč u suštini disciplinske (st. 42). Vidi slične zaključke u odlukama u vezi sa disciplinskim kaznama u predmetima *Luksch protiv Austrije* (privremena zabrana obavljanja poslova računovođe), *Banfield protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (otpuštanje policajca i oduzimanje dela njegove penzije), i *Klein protiv Austrije* (gubitak prava na bavljenje advokaturom).

- *Plaćanje razlike u iznosu poreza*

9. Sud je u nekoliko odluka zaključio da je postupak u kojem je naloženo plaćanje razlike u iznosu poreza bio „krivičan“ u smislu člana 4 Protokola br. 7 (između ostalog u odlukama u predmetima *Manasson protiv Švedske* i *Rosenquist protiv Švedske*; i u presudama u predmetima *Pirttimäki protiv Finske*, st. 45-48; *Lucky Dev protiv Švedske*, st. 51). Ovo je stanovište nedavno potvrdio u presudi u predmetu *A i B protiv Norveške* [Vv], st. 136-139.

- *Oduzimanje vozačke dozvole nakon osuđujuće presude za krivično delo*

10. Podnosilac predstavke u predmetu *Hangl protiv Austrije* (odl) bio je osuđen za prekoračenje brzine i izrečena mu je novčana kazna. Kasnije mu je dva puta privremeno oduzimana vozačka dozvola, svaki put na po dve nedelje. Sud je konstatovala da je oduzimanje vozačke dozvole podnosiocu predstavke predstavljalo preventivnu meru radi sigurnosti ostalih učesnika u saobraćaju, a potom je zaključio da podnosiocu predstavke u tom postupku nije ponovo suđeno i da nije kažnjen za delo zbog kojeg je već bio pravosnažno osuđen. Podnosilac predstavke u predmetu *Nilsson protiv Švedske* (odl) bio je osuđen za kvalifikovani oblik krivičnog dela upravljanja motornim vozilom pod dejstvom alkohola i za upravljanje motornim vozilom bez vozačke dozvole. Stoga mu je na 18 meseci oduzeta vozačka dozvola. Sud je konstatovala da je potonja mera izrečena nekoliko meseci po izricanju osuđujuće presude za krivično delo i da je ona izrečena ne samo u cilju prevencije i odvraćanja radi zaštite učesnika u saobraćaju, već da je njena kaznena svrha sigurno predstavljala značajan faktor. Pored toga, napomenuvši da je mera predstavljala neposrednu i predvidljivu posledicu osuđujuće presude protiv podnosioca predstavke, i uprkos tome što je u domaćem pravu klasifikovana kao upravna mera u cilju zaštite bezbednosti u saobraćaju, Sud je zauzeo stav da ju je zbog težine potrebno smatrati krivičnom sankcijom. Stoga je zaključio da je oduzimanje dozvole predstavljalo „krivičnu“ stvar u smislu člana 4 Protokola br. 7 (vidi takođe *Maszni protiv Rumunije*, st. 65-66).

- *Oduzimanje dozvola*

11. Podnosilac predstavke u predmetu *Palmén protiv Švedske* (odl) bio je osuđen za napad na svoju nevenčanu suprugu. Policijski organ mu je potom oduzeo dozvolu za nošenje vatrenog oružja smatrajući ga nepodobnim da poseduje oružje. Konstatovao je da je podnosilac predstavke osuđen za napad, koji je bio teži usled činjenice da je do nasilja došlo u domu i protiv osobe sa kojom je podnosilac predstavke imao bliske odnose. Sud je zaključio da oduzimanje dozvole za nošenje oružja podnosiocu predstavke nije predstavljalo krivičnu sankciju u smislu člana 4 Protokola br. 7, bilo po svom karakteru ili težini. Konstatovao je da se ovaj postupak po domaćem pravu smatrao upravnim postupkom, da mera nije predstavljala automatsku posledicu osuđujuće presude za krivično delo, da ona nije predstavljala odlučujući faktor u odluci organa da oduzme dozvolu, da je suštinski cilj mere bio preventivni, a ne kazneni i da profesija podnosioca predstavke nije zavisila od posedovanja dozvole. Sličan je stav usvojen u odluci u predmetu *Manasson protiv Švedske*, koji se odnosio na oduzimanje vozačke dozvole jer podnosilac predstavke nije izmirio svoje poreske obaveze.

- *Dozvole boravka*

12. Podnosiocu predstavke u predmetu *Davydov protiv Estonije* (odl) nije izdata dozvola boravka, delimično zbog ranije osuđivanosti za krivična dela. Sud je utvrdio da je odbijanje organa da izdaju dozvolu boravka upravna mera koja ne predstavlja krivično kažnjavanje u smislu člana 4 Protokola br. 7.

- *Disciplinski postupak u zatvoru (boravak u samici)*

13. Podnosilac predstavke u predmetu *Toth protiv Hrvatske* (odl) (st. 26-39) je tokom služenja kazne zatvora proglašen krivim za usmeno vređanje zatvorskih čuvara i kažnjen je boravkom u samici u trajanju od dvadeset i jednog dana. Potom je protiv njega pokrenut krivični postupak i utvrđeno je da je kriv po dve optužbe za iznošenje pretnji u vezi sa istim događajima. Sud je utvrdio da prvi postupak po karakteru nije bio krivični, konstatujući da su ta dela u domaćem pravu kategorisana kao disciplinska, da, iako karakter optužbi nije bio samo disciplinski, boravkom u samici nije produženo trajanje kazne zatvora podnosioca predstavke, te da ne predstavlja dodatno lišenje slobode, već samo pooštavanje uslova njegovog lišenja slobode.

- *Upravni postupci i kazne*

14. Podnosioca predstavke u predmetu *Ruotsalainen protiv Finske* (st. 41-47) je zaustavila policija tokom kontrole saobraćaja i utvrdila da vozi na gorivo koje je manje oporezovano od dizel goriva, koje je trebalo da koristi za svoje vozilo. Protiv njega je pokrenut skraćeni postupak po kaznenom nalogu i izrečena mu je novčana kazna zbog izbegavanja plaćanja poreza male vrednosti. Takođe je konstatovano da je kod podnosioca predstavke postojala namera da delo izvrši, s obzirom na to da je priznao da je sam natočio gorivo. Protiv njega je pokrenut i upravni postupak i određeno mu je da plati razliku u iznosu poreza. Utvrđeno je da je kombi vozio koristeći gorivo na koje je porez manji nego na dizel, a uobičajena razlika u naplativom porezu je utrostručena jer nije unapred o tome obavestio Upravu za vozila ili Carinu. Sud je primetio da je novčana kazna izrečena podnosiocu predstavke u skraćenom postupku po kaznenom nalogu, koji je klasifikovan kao „krivični“, u finskom zakonodavstvu. Potom je podnosiocu predstavke u upravnom postupku, koji nije bio klasifikovan kao krivični već kao deo poreskog režima, naloženo da plati razliku u porezu. Sud je konstatovao da je relevantna odredba usmerena na sve građane, a ne samo na grupu koja ima poseban status. S obzirom na to da je naplaćena kazna za gorivo utrostručena, Sud je zauzeo stav da ovu meru treba smatrati kažnjavanjem u cilju odvratanja od ponovnog izvršenja tog dela. Stoga je Sud zaključio da je karakter dela bio takav da je rešenje o plaćanju razlike u porezu na gorivo potpalo pod polje „krivičnog postupka“.

15. Sud je u presudi u predmetu *Grande Stevens i drugi protiv Italije* (st. 94-101 i st. 222), ustanovio da su visoke administrativne novčane kazne koje je regulatorno telo za finansijska tržišta izreklo podnosiocima predstavke takođe bile „krivične“ u smislu kako člana 6, tako i člana 4 Protokola br. 7.

Sud je takođe utvrdio da se rezerva koju je Italija izjavila, a po kojoj član 4 Protokola br. 7 ima dejstvo samo u pogledu dela klasifikovanih kao krivična po italijanskom pravu, prema Konvenciji nije valjana, jer je isuviše opšta i jer se u njoj ne pominju konkretne odredbe italijanskog pravnog poretka kojima se dela isključuju iz polja dejstva člana 4 Protokola br. 7 (st. 204-211).

- *Prekršajni postupak*

16. Podnosilac predstavke u predmetu *Sergey Zolotukhin protiv Rusije* [Vv] osuđen je za „prekršaje protiv javnog reda i mira“ u skladu sa Zakonom o prekršajima i izrečena mu je prekršajna kazna od tri dana zatvora. Sud je primetio da je delo o kojem je reč klasifikovano u domaćem pravu kao „prekršaj“. Međutim, sfera „prekršajnih“ dela u Rusiji i drugim sličnim pravnim sistemima obuhvata određena dela koja imaju krivičnu konotaciju, ali su isuviše malog značaja da bi bila uređena krivičnim zakonikom i postupkom. Pored toga, Sud je primetio da uvrščivanje dela o kojem je reč u Zakon o prekršajima ima za cilj da jemči zaštitu ljudskog dostojanstva i javnog poretka, koji predstavljaju vrednosti i interese koji obično spadaju u sferu krivičnog prava. Odgovarajuća odredba ovog Zakona bila je usmerena na sve građane, a ne na grupu sa posebnim statusom. Upućivanje na „lakši“ karakter dela sâmo po sebi ne isključuje njihovu klasifikaciju kao „krivičnih“ u autonomnom smislu Konvencije, jer ništa u Konvenciji ne upućuje na zaključak da krivični karakter nekog dela nužno iziskuje određeni stepen težine. Kažnjavanje i odvrćanje, koji predstavljaju karakteristična obeležja krivičnih kazni, bili su osnovni ciljevi ustanovljavanja dela o kojem je reč. Kada je reč o težini mere, Sud je primetio da je u odredbi o kojoj se radi kao najveća kazna bilo propisano petnaest dana zatvora, a da je podnosilac predstavke naposljetku osuđen na tri dana zatvora. Kazna koja je mogla biti izrečena podnosiocu predstavke i koja mu je zaista izrečena podrazumevala je gubitak slobode, čime je stvorena pretpostavka da su optužbe protiv podnosioca predstavke „krivične“. Sud je zaključio da je karakter „prekršaja protiv javnog reda i mira“, uz težinu kazne, bio takav da je osuđujuća presuda protiv podnosioca predstavke potpala pod polje dejstva „krivičnog postupka“ u smislu člana 4 Protokola br. 7 (st. 54-57). Sličnu je odluku doneo u vezi sa kaznom zatvora od četrdeset dana za prekršaje u predmetu *Maresti protiv Hrvatske*, st. 55-61.

- *Postupak za opoziv*

17. Sud je u presudi u predmetu *Paksas protiv Litvanije* [Vv] (st. 65-68) smatrao da postupak opoziva predsednika Republike zbog teške povrede Ustava ili kršenja predsedničke zakletve, koji je podrazumevao njegovo razrešenje i (kasnije) zabranu da se kandiduje na izborima, ne potpada pod „krivičnu sferu“ u smislu članova 6 i 7 Konvencije i člana 4 Protokola br. 7.

IV. Da li se postupak odnosio na „isto delo“ (*idem*)

A. Opšta načela

18. Načelom *non bis in idem* se zabranjuje gonjenje ili suđenje za „isto delo“. Sud je u presudi u predmetu *Sergey Zolotukhin protiv Rusije* [Vv] potvrdio da je u prošlosti usvojio razne pristupe, u kojima je akcenat stavljao na identitet činjenica, bez obzira na njihovu pravnu klasifikaciju („isto ponašanje“ *idem factum*, *Gradinger protiv Austrije*, st. 55), na pravnu klasifikaciju, prihvatajući mogućnost da iste činjenice mogu predstavljati osnov za gonjenje za različita dela (*“concoeurs idéal d’infractions”*, *Oliveira protiv Švajcarske*, st. 25-29), ili na postojanje ili nepostojanje „nužnih elemenata“ zajedničkih za oba dela (*Franz Fischer protiv Austrije*). Nakon što je Ispitao polje dejstva prava lica da mu ne bude suđeno i da ne bude kažnjeno dva puta, koje je propisano drugim međunarodnim instrumentima (Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, Poveljom o osnovnim pravima Evropske unije i Američkom konvencijom o ljudskim pravima) i konstatovao da je pristup kojim se akcenat stavlja na pravnu klasifikaciju dvaju dela isuviše restriktivan u odnosu na prava pojedinca, Sud je zauzeo stav da član 4 Protokola br. 7 treba shvatiti kao zabranu gonjenja ili

suđenja nekom licu za drugo „delo“ u meri u kojoj ono proističe iz istovetnih činjenica ili činjenica koje su „suštinski“ iste kao one u prvom delu (*Sergey Zolotukhin protiv Rusije* [Vv], st. 79-82). Izjave o činjenicama koje se odnose i na delo za koje je podnosiocu predstavke već suđeno i na delo za koje je optuženo treba da predstavlja polaznu tačku za utvrđivanje da li su činjenice u oba postupka bile istovetne ili suštinski iste (st. 83). Sud je naglasio da je nebitno koji su delovi novih optužbi na kraju potvrđeni ili odbačeni tokom potonjeg postupka, jer član 4 Protokola br. 7 sadrži meru zaštite lica od toga da mu se sudi ili da bude podložno suđenju u novom postupku, a ne zabranu druge osuđujuće ili oslobađajuće presude. Konstatovao je da on stoga u svom ispitivanju treba da se usredsredi na one činjenice koje predstavljaju skup faktičkih okolnosti vezanih za istog optuženog i neraskidivo povezanih u vremenu i prostoru, čije se postojanje mora dokazati kako bi se obezbedila osuđujuća presuda ili pokrenuo krivični postupak (st. 83-84).

B. Primeri

19. Načela ustanovljena u presudi u predmetu *Sergey Zolotukhin protiv Rusije* su kasnije primenjena u jednom broju drugih predmeta.

20. Sud je u presudi u predmetu *Ruotsalainen protiv Finske* primetio da su činjenice u osnovi oba postupka protiv podnosioca predstavke u suštini bile iste: odnosile su se na korišćenje manje oporezovanog goriva od dizela. Jedina je razlika bila u pojmu namere u prvom postupku. Sud je stoga zaključio da je druga sankcija proistekla iz istih činjenica kao i prva te da je došlo do dupliranja postupka suprotno članu 4 Protokola br. 7 (st. 50-57).

21. Sud je u presudi u predmetu *Maresti protiv Hrvatske* primetio da je podnosilac predstavke u pogledu prekršaja i krivičnog dela proglašen krivim kao isti okrivljeni, za isto ponašanje i u istom vremenskom okviru. S tim u vezi je primetio da definicija prekršaja sama po sebi ne sadrži nanošenje telesne povrede, a da je taj element presudan za krivično delo nanošenja teške telesne povrede. Međutim, Prekršajni sud je izričito naveo da je podnosilac predstavke kriv, između ostalog, zato što je žrtvu udario pesnicom po glavi i što ga je udario pesnicom i šutirao po celom telu. Stoga je fizički napad na žrtvu predstavljao element prekršaja za koji je podnosilac predstavke proglašen krivim. U krivičnom postupku pred Opštinskim sudom je podnosilac predstavke ponovo proglašen krivim, između ostalog za udaranje žrtve. Sud je konstatovao da su se obe odluke očigledno odnosile na isti događaj i ista dela. Zaključio je da su činjenice koje predstavljaju prekršaj za koji je podnosilac predstavke osuđen u suštini iste kao i one koje predstavljaju krivično delo za koje je takođe osuđen. Stoga je zaključio da je došlo do povrede člana 4 Protokola br. 7 (st. 63-64).

22. Podnosilac predstavke u predmetu *Tsonyo Tsonev protiv Bugarske (br. 2)* i njegov prijatelj su učestvovali u nasilnom obračunu sa trećim licem u čiji su stan obojica otišli. Policija je došla na poziv suseda i uhapsila podnosioca predstavke. Na osnovu policijskog zapisnika o incidentu, gradonačelnik je nedelju dana kasnije primenio opštinski zakon o javnom redu i miru i izrekao podnosiocu predstavke novčanu kaznu zato što je upao u dom drugog lica i pretukao ga. Nešto kasnije je tužilaštvo u pogledu istog događaja optužilo podnosioca predstavke za nanošenje telesnih povreda i upad u tuđi dom. Domaći sudovi su ga proglasili krivim samo za nanošenje telesnih povreda. Sud je konstatovao da su se u središtu kako novčane kazne koju je izrekao gradonačelnik tako i optužnice koju je podiglo tužilaštvo nalazile iste činjenice – upad u tuđi stan i prebijanje lica. Novčana kazna je postala pravosnažna s obzirom na to da na nju nije izjavljena žalba. Domaći sudovi nisu obustavili potonji krivični postupak s obzirom na to da je Vrhovni sud uporno zaključivao da se krivični postupak može pokrenuti protiv lica već kažnjenih u upravnom postupku. Shodno tome, Sud je utvrdio da je podnosilac predstavke osuđen – odvojeno u upravnom i krivičnom postupku – za isto ponašanje, na osnovu istih činjenica i za isto delo, suprotno članu 4 Protokola br. 7 (st. 52-57).

23. Jedan broj predmeta odnosi se na podnosiocima predstavki koji su bili optuženi u krivičnom postupku vezanom za poreska i knjigovodstvena krivična dela, kao i u postupku vezanom za plaćanje razlike u iznosu poreza.

U predmetu *Pirttimäki protiv Finske*, poreski organi su nakon inspekcije zaključili da je podnosilac predstavke dobio neprijavljene dividende od preduzeća u kojem je imao akcije. Podnosiocu predstavke je naloženo da plati dodatne poreze i razliku u iznosu poreza. Pored toga su dodatni porezi i razlike u iznosu poreza razrezani preduzeću u kojem je imao akcije. Podnosilac predstavke je kasnije po optužbi tog preduzeća osuđen za računovodstveni prestup iskazivanja netačnih i obmanjujućih podataka u knjigama preduzeća i za kvalifikovani oblik krivičnog dela utaje poreza. Sud je konstatovao da su prva dva postupka proisticala iz činjenice da ni preduzeće ni podnosilac predstavke u svojoj ličnoj prijavi poreza nisu iskazali neke prihode za određene poreske godine. U drugom postupku je podnosilac predstavke, u svojstvu odgovornog lica, optužen za kvalifikovani oblik krivičnog dela utaje poreza, jer je u ime preduzeća poreskim vlastima tokom određenog perioda podnosio netačne podatke. Dva relevantna postupka su stoga poreski postupak protiv podnosioca predstavke i krivični postupak. Sud je konstatovao da su se dva skupa činjenica razlikovala, napomenuvši da dva pravna subjekta koja su bila umešana u ove postupke nisu bila ista: u prvom postupku je u pitanju bio podnosilac predstavke, a u drugom preduzeće. Primetio je da okolnosti nisu bile iste: prijava poreza fizičkog lica razlikuje se od prijave poreza preduzeća jer su ove dve prijave podnete na različitim formularima, možda su podnete u različito vreme a, u slučaju preduzeća, postoji mogućnost da su bila umešana i druga lica. Sud je stoga zaključio da dva sporna postupka ne predstavljaju jedan skup konkretnih faktičkih okolnosti koje proističu iz istovetnih činjenica ili činjenica koje su u suštini iste (st. 49-52).

U predmetu *Shibendra Dev protiv Švedske* (odl), poreski organi su utvrdili da su podaci koje je podnosilac predstavke iskazao bili netačni i da se u skladu sa diskrecionim postupkom oporezivanja mora izvršiti revizija, a podnosiocu predstavke je naloženo da plati razlike u iznosu poreza s obzirom na manjkavosti knjigovodstva preduzeća. Protiv njega je pokrenut krivični postupak zbog navedenog ponašanja. Osuđen je za kvalifikovani oblik knjigovodstvenog dela i kvalifikovani oblik poreskog dela. Dela su se odnosila ni isti period kao i pomenute odluke poreskih organa. Domaći sud je utvrdio ozbiljne manjkavosti u knjigovodstvu restorana i odgovornost podnosioca predstavke i njegove supruge za neprijavljivanje značajnog iznosa prihoda i PDV, što im je donelo veliku dobit. Sud je primetio da obaveza preduzetnika da u knjigama iskazuje tačne cifre sâma po sebi predstavlja obavezu i da ne zavisi od korišćenja knjigovodstvenog materijala za utvrđivanje poreske odgovornosti. Iako nije ispunio zakonske knjigovodstvene zahteve, podnosilac predstavke je kasnije mogao da ispuni obavezu i poreskim organima dostavi dovoljne i tačne podatke tako što bi, na primer, ispravio podatke u knjigama ili podneo drugi materijal koji bi mogao adekvatno da predstavlja osnov za oporezivanje. Shodno tome, Sud je zaključio da činjenica da je podnosilac predstavke podneo pogrešne knjigovodstvene materijale poreskom organu kako bi potkrepio navode i izjave u poreskoj prijavi i to što im nije podneo ostalu verodostojnu dokumentaciju na osnovu koje bi organ mogao da zasnuje svoju odluku o porezu predstavljaju važne dodatne činjenice u poreskom postupku koje ne čine deo njegove osude za knjigovodstveno delo. Sud je u tim okolnostima konstatovao da su dva dela o kojima je reč u dovoljnoj meri odvojena da bi se moglo zaključiti da podnosilac predstavke nije dva puta kažnjen za isto delo (st. 51; vidi takođe *Manasson protiv Švedske* (odl), *Carlberg protiv Švedske*, st. 69-70).

V. Da li je došlo do dupliranja postupka (*bis*)

A. Prva presuda mora biti „pravosnažna“

24. Član 4 Protokola br. 7 ima za cilj da zabrani ponavljanje krivičnog postupka okončanog „pravosnažnom“ odlukom. Prema Obrazloženju Protokola br. 7, koje sâmo upućuje na Evropsku konvenciju o međunarodnom važenju krivičnih presuda, odluka je pravosnažna ako je, tradicionalno rečeno, stekla dejstvo *res judicata*. Ona je tada neopoziva, odnosno, više nisu dostupni nikakvi redovni pravni lekovi ili su strane u postupku te lekove iscrpele ili su dozvolile da isteknu rokovi a da

ih nisu iskoristile (*Sergey Zolotukhin protiv Rusije* [Vv], st. 107). Odluke protiv kojih je dozvoljena redovna žalba isključene su iz opsega jemstva iz člana 4 Protokola br. 7 sve dok ne istekne rok za ulaganje takve žalbe (st. 108). S druge strane, vanredni pravni lekovi, poput zahteva za ponavljanje postupka ili zahteva za produženje roka koji je istekao, ne uzimaju se u obzir u svrhu utvrđivanja da li je postupak pravosnažno okončan. Iako ovi pravni lekovi predstavljaju nastavak prvog postupka, „pravosnažni“ karakter odluke ne zavisi od toga da li su oni iskorišćeni (st. 108).

25. Sud je u predmetu *Sundqvist protiv Finske* (odl) konstatovao da se odluka tužioca da ne preduzme krivično gonjenje ne može smatrati „pravosnažnom“ odlukom u svetlu primenljivog domaćeg prava. Shodno tome, kasnija odluka glavnog tužioca da goni podnosioca predstavke i osuđujuća presuda koja je usledila ne predstavljaju novi postupak koji potpada pod polje dejstva člana 4 Protokola br. 7. Sud je već konstatovao da obustavljanje krivičnog postupka od strane javnog tužioca ne predstavlja ni osuđujuću ni oslobađajuću presudu, te da se član 4 Protokola br. 7 ne može primenjivati u toj situaciji (*Smirnova i Smirnova protiv Rusije* (odl); *Harutyunyan protiv Jermenije* (odl); *Marguš protiv Hrvatske* [Vv], st. 120; vidi takođe nalog tužioca o privremenom smeštaju u psihijatrijsku ustanovu u predmetu *Horciag protiv Rumunije* (odl)). Ova odredba ne važi ni u pogledu obustavljanja krivičnog postupka po osnovu pomilovanja za dela koja su predstavljala teške povrede osnovnih prava, poput ratnih zločina protiv civilnog stanovništva (*Marguš protiv Hrvatske* [Vv], st. 122-141). Sud smatra da bi pomilovanje lica osuđenih za ubistvo i zlostavljanje civila bilo suprotno obavezama države iz članova 2 i 3 Konvencije. Takođe napominje da u međunarodnom pravu jača tendencija da se pomilovanje vezano za teške povrede ljudskih prava smatra neprihvatljivim. Prema tome, podizanje nove optužnice protiv lica koje je za ta dela pomilovano ne bi trebalo da potpada pod polje dejstva člana 4 Protokola br. 7 (*ibid.*).

B. Da li je postojao novi postupak

26. Članom 4 Protokola br. 7 zabranjuje se ponavljanje krivičnog postupka okončanog „pravosnažnom“ odlukom. Član 4 Protokola br. 7 se ne odnosi samo na pravo lica da ne bude dvaput kažnjeno već i na pravo da ne bude gonjeno ili da mu ne bude suđeno dva puta. On važi čak i kad je lice samo bilo gonjeno u postupku koji nije za posledicu imao osuđujuću presudu (*Sergey Zolotukhin protiv Rusije* [Vv], st. 110-111, u vezi sa oslobađajućom presudom nakon drugog postupka).

27. Sud smatra da su članom 4 Protokola br. 7 jasno zabranjeni konsekutivni postupci ako je odluka u prvom postupku već postala pravosnažna u trenutku pokretanja drugog postupka (*Sergey Zolotukhin protiv Rusije*).

28. Kada je reč o paralelnim postupcima, članom 4 Protokola br. 7 nije zabranjeno sprovođenje nekoliko postupaka u isto vreme (*litis pendens*). U takvoj se situaciji ne može reći da se podnosilac predstavke goni nekoliko puta „za delo za koje je već pravosnažno oslobođen ili osuđen“ (*Garaudy protiv Francuske* (odl)). Sa stanovišta Konvencije ne postoji problem ni kada se u situaciji u kojoj se istovremeno sprovode dva postupka drugi postupak obustavlja nakon što odluka u prvom postupku postane pravosnažna (*Zigarella protiv Italije* (odl)). Sud je, međutim, utvrdio dupliranje postupka suprotno članu 4 Protokola br. 7 u situacijama kada do takvog obustavljanja postupka nije došlo (*Tomasović protiv Hrvatske*, st. 29-32; *Muslija protiv Bosne i Hercegovine*, st. 36-37; *Nykänen protiv Finske*, st. 47-54; *Glantz protiv Finske*, st. 57-64).

29. Sud je u svojoj praksi vezanoj za oduzimanje vozačkih dozvola, međutim, takođe utvrdio da, iako su različiti organi izrekli različite sankcije (krivične sankcije i oduzimanje vozačke dozvole) u vezi sa istom stvari (upravljanjem vozilom pod dejstvom alkohola ili prekoračenjem brzine) u različitim postupcima, između njih postoji dovoljno bliska veza, kako suštinski tako i vremenski (*Nilsson protiv Švedske* (odl) i *Maszni protiv Rumunije*, st. 68-70). Sud je u tim predmetima utvrdio da podnosiocima predstavki nije ponovo suđeno i da nisu ponovo kažnjeni za delo za koje su već pravosnažno osuđeni, što bi bilo suprotno članu 4, st. 1 Protokola br. 7 uz Konvenciju, te da nije došlo do dupliranja postupka. Na primer, podnosilac predstavke u predmetu *Boman protiv Finske* bio je osuđen za krivično delo protiv bezbednosti saobraćaja i privremeno mu je zabranjeno da vozi. Kasnije su

Policijski organ i upravni sudovi u odvojenim postupcima produžili zabranu vožnje. Sud je primetio da je izricanje potonje zabrane vožnje bilo zasnovano na pretpostavci da je podnosilac predstavke već proglašen krivim za krivično delo protiv bezbednosti saobraćaja. Pored toga je konstatovao da je odluka o izricanju druge zabrane vožnje, uskoro nakon izricanja presude u krivičnom postupku, bila neposredno zasnovana na pravosnažnoj osuđujućoj presudi koju je Okružni sud izrekao podnosiocu predstavke za krivično delo protiv bezbednosti saobraćaja, te da stoga nije obuhvatala posebno ispitivanje dela ili ponašanja o kojem je reč od strane policije. Sud je zato zaključio da su ta dva postupka neraskidivo bila povezana, i suštinski i vremenski, te da su se odvijala u okviru istog postupka u smislu člana 4 Protokola br. 7 uz Konvenciju (vidi takođe *Rivard protiv Švajcarske*, st. 28-34).

30. Sud je u nekoliko predmeta protiv Finske i Švedske razmatrao sankcije za poreska krivična dela (*Häkkä protiv Finske*, *Nykänen protiv Finske*, *Glantz protiv Finske*, *Rinas protiv Finske*, *Österlund protiv Finske*, *Kiiveri protiv Finske* i *Lucky Dev protiv Švedske*). Sud je u tim predmetima primetio da su shodno finskom i švedskom sistemu različiti organi izricali krivične i upravne sankcije, a da postupci nisu ni u kom pogledu bili povezani: oba postupka su išla svojim odvojenim tokom i okončana su pravosnažnom odlukom nezavisno jedan od drugog. Štaviše, Sud je primetio da nijednu sankciju nije u obzir uzeo drugi sud ili organ prilikom utvrđivanja težine sankcije, kao i da između nadležnih organa nije postojala nikakva druga interakcija. Sud je, pored toga, primetio da su rešenja o uplati razlike u porezu izdata nakon što je razmatrano postupanje podnosioca ili podnositeljke predstavke i njegove ili njene odgovornosti shodno relevantnom poreskom zakonodavstvu, pri čemu je to razmatranje bilo nezavisno od razmatranja sprovedenih tokom krivičnog postupka. Po mišljenju Suda, to se razlikuje od ranijih predmeta vezanih za vozačke dozvole koje je razmatrao, a u kojima je odluka o oduzimanju dozvole bila neposredno zasnovana na očekivanoj ili pravosnažnoj osuđujućoj presudi za krivično delo protiv bezbednosti saobraćaja, te da nije obuhvatala odvojeno ispitivanje dela ili postupanja o kojem je reč. Stoga je Sud zaključio da nije postojala bliska veza, bilo suštinski ili vremenski, između krivičnog postupka i onog pred poreskim organom.

31. Sud je u predmetu *A i B protiv Norveške* [Vv] razmatrao norveški sistem dvojnih krivičnih i upravnih postupaka u vezi sa iskazivanjem netačnih podataka u poreskim prijavama. Sud je dodatno razvio navedeno načelo „dovoljno bliske suštinske i vremenske veze“ između postupaka. Smatrao je da uvođenje jednog postupka kojim se omogućuje spajanje paralelnih aspekata pravne regulative koja se odnosi na spornu aktivnost, kako bi se u okviru jednog procesa zadovoljile potrebe društva da odreauguje na prestup, predstavlja najsigurniji način za obezbeđivanje poštovanja člana 4 Protokola br. 7. Međutim, članom 4 Protokola br. 7 se ne isključuje sprovođenje dvojnih postupaka, čak i do njihovog okončanja, pod uslovom da su ispunjeni određeni uslovi. Tužena država mora uverljivo da dokaže da su dvojni postupci o kojima je reč bili „dovoljno blisko suštinski i vremenski povezani“ (st. 130). Sud je prilikom odlučivanja o tome da li su dvojni krivični i upravni postupci bili „dovoljno povezani“ zauzeo stav da relevantni faktori obuhvataju sledeće (st. 132):

„– da li različiti postupci imaju komplementarne ciljeve i stoga se bave, ne samo *in abstracto* već i *in concreto*, različitim aspektima društvenog prestupa o kojem je reč;

– da li dvojnost postupaka o kojima je reč predstavlja predvidljivu posledicu istog spornog postupanja, kako u pravu tako i u praksi (*idem*);

– da li se postupci o kojima je reč sprovode na način kojim se u najvećoj mogućoj meri sprečava svako dupliranje prikupljanja i ocene dokaza, naročito putem adekvatne interakcije između raznih nadležnih organa u cilju korišćenja činjeničnog stanja utvrđenog u jednom i drugom postupku;

– i, pre svega, da li se sankcija izrečena u postupku koji je prvi pravosnažno okončan uzima u obzir u onom koji je poslednji pravosnažno okončan, kako bi se sprečilo da na kraju licu o kom je reč bude nametnut preveliki teret, pri čemu je najmanja verovatnoća da će do ove potonje opasnosti doći kada postoji kompenzacijski mehanizam osmišljen da obezbedi da je ukupan iznos svih izrečenih kazni srazmeran.“

Sud je pored toga naglasio da mera u kojoj upravni postupak ima odlike običnog krivičnog postupka, između ostalog, njegova stigmatizujuća obeležja, predstavlja važan faktor. Štaviše, kada je *suštinska* veza dovoljno jaka, mora biti zadovoljen i zahtev o *vremenskoj* vezi. Sud je smatrao da se dva postupka ne moraju istovremeno sprovesti od početka do kraja, jer države treba da imaju mogućnost da postupke sprovedu postupno u slučajevima kada je to motivisano interesima efikasnosti i valjanog sprovođenja pravde, a u cilju ostvarenja različitih društvenih ciljeva, i gde to ne ide isuviše na štetu podnosiocu predstavke. Međutim, *vremenska* veza mora biti dovoljno bliska da bi lice zaštitila od izlaganja neizvesnosti i kašnjenju i odugovlačenju postupka, čak i kada je relevantnim nacionalnim sistemom predviđena „integrisana“ shema za razdvajanje upravnih i krivičnih komponenata. (st. 134).

Primenjujući ova načela na činjenice predmeta, Sud se uverio da, iako su dva različita organa u različitim postupcima izrekla različite sankcije podnosiocima predstavke, ipak postoji dovoljno bliska veza, kako suštinski tako i vremenski „da bi se oni smatrali delom integralne sheme sankcija po norveškom pravu“, zbog njihovog neiskazivanja podataka u svojim poreskim prijavama. Stoga dvojni postupci ne predstavljaju zabranjeno dupliranje postupka, te nije prekršen član 4 Protokola br. 7 uz Konvenciju (st. 144-147 i st. 149-154).

C. Izuzeci

Član 4, st. 2 Protokola br. 7

„2. Odredbe prethodnog stava ne sprečavaju ponovno otvaranje postupka u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom te države, ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama, ili ako je u ranijem postupku došlo do bitne povrede koja je mogla da utiče na njegov ishod.“

Ključne reči u bazi podataka HUDOC

Reopening of case (Ponovno otvaranje postupka) (P7-4)

New or newly discovered facts (nove ili novootkrivene činjenice) (P7-4)

Fundamental defect in proceedings (bitna povreda u postupku) (P7-4)

32. U članu 4 Protokola br. 7 povlači se jasna razlika između drugog gonjenja ili suđenja zabranjenog u prvom stavu tog člana i obnavljanja postupka u izuzetnim okolnostima, propisanim u drugom stavu tog člana. U stavu 2 člana 4 Protokola br. 7 izričito se predviđa mogućnost da će neko lice možda morati da pristane na gonjenje po istim optužbama, u skladu sa domaćim pravom, kada dođe do obnavljanja postupka nakon pojave novih dokaza ili otkrivanja bitne povrede u prethodnom postupku.

33. Podnosiocu predstavke u predmetu *Nikitin protiv Rusije* suđeno je za izdaju zbog špijuniranja i kvalifikovanog oblika dela otkrivanja službene tajne. Presudom Vrhovnog suda njegova oslobađajuća presuda postala je pravosnažna. Naknadni zahtev glavnog tužioca podnet Prezidijumu Vrhovnog suda da izvrši reviziju predmeta u postupku nadzora (pozivao je na ponovno ispitivanje merodavnog prava, činjenica i dokaza u spisima predmeta i ponovnu istragu) je odbačen. Sud je konstatovao da je po nacionalnom pravu takva revizija dozvoljena zbog sudske povrede postupka ili zakona. S obzirom na to da bi revizija u postupku nadzora, da je bila odobrena, za krajnju posledicu imala poništavanje svih odluka koje su sudovi ranije doneli i donošenje nove odluke o krivičnoj optužbi, Sud je zauzeo stav da bi to predstavljalo neku vrstu obnavljanja prvog postupka koje potpada pod polje dejstva člana 4, st. 2 Protokola br. 7 (st. 42-49; vidi takođe *Bratyakin protiv Rusije* (odl); *Fadin protiv Rusije*, st. 30-32; *Goncharovy protiv Rusije* (odl); *Savinskiy protiv Ukrajine* (odl); *Xheraj protiv Albanije*, st. 71-74). Komisija je u svojoj odluci u predmetu *Korppoo protiv Finske* zauzela stav da policija, shodno članu 4, st. 1 Protokola br. 7, ne može biti sprečena da nastavi istragu nakon oslobađajuće presude izrečene u odnosu na osumnjičenog, kako bi tužilaštvu bilo omogućeno da oceni da li treba da zahteva obnavljanje postupka.

Spisak navedenih predmeta

Sudska praksa navedena u ovom Vodiču odnosi se na presude ili odluke koje je izrekao Evropski sud za ljudska prava i na odluke ili izveštaje Evropske komisije za ljudska prava (u daljem tekstu: „Komisija“).

Osim ako nije drugačije naznačeno, svi navodi se odnose na presude o meritumu koje je izreklo jedno od Veća Suda. Skraćenica „(odl)“ ukazuje na to da je u pitanju odluka Suda, dok skraćenica “[Vv]” ukazuje na to da je o predmetu odlučivalo Veliko veće.

Hajperlinkovi ka predmetima dati u elektronskoj verziji Vodiča upućuju na bazu podataka HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) preko koje se može pristupiti praksi Suda (presudama i odlukama Velikog veća, Veća i Odbora, predmetima podnetim Sudu, savetodavnim mišljenjima, kao i prikazima odluka iz Obaveštenja o praksi Suda), Komisije (odlukama i izveštajima) i rezolucijama Komiteta ministara.

Sud svoje presude i odluke izriče na engleskom i/ili francuskom, svoja dva službena jezika. HUDOC sadrži i prevode brojnih važnih predmeta na više od trideset neslužbenih jezika i linkove ka oko stotinu internet zbirki sudske prakse koje su pripremile treće strane.

—A—

A i B protiv Norveške [Vv], br. 24130/11 i 29758/11, CEDH 2016
Amrollahi protiv Danske (odl), br. 56811/00, od 28. juna 2001.

—B—

Banfield protiv Ujedinjenog Kraljevstva (odl), br. 6223/04, od 18. oktobra 2005.
Blokker protiv Holandije (odl), br. 45282/99, od 7. novembra 2000.
Boman protiv Finske, br. 41604/11, od 17. februara 2015.
Bratyakin protiv Rusije (odl), br. 72776/01, od 9. marta 2006.

—C—

Carlberg protiv Švedske (odl), br. 9631/04, od 27. januara 2009.

—D—

Davydov protiv Estonije (odl), br. 16387/03, od 31. maja 2005.
Demel protiv Austrije, br. 30993/96, odluka Komisije od 16. aprila 1998.

—E—

Engel i drugi protiv Holandije, od 8. juna 1976, Serija A br. 22

—F—

Fadin protiv Rusije, br. 58079/00, od 27. jula 2006.
Franz Fischer protiv Austrije, br. 37950/97, od 29. maja 2001.

—G—

Garaudy protiv Francuske (odl), br. 65831/01, od 24. juna 2003.
Gestra protiv Italije, br. 21072/92, odluka Komisije od 16. januara 1995, Odluke i izveštaji 80
Glantz protiv Finske, br. 37394/11, od 20. maja 2014.
Goncharovy protiv Rusije (odl), br. 77989/01, od 27. novembra 2008.
Gradinger protiv Austrije, od 23. oktobra 1995, Serija A br. 328-C
Grande Stevens i drugi protiv Italije, br. 18640/10 i četiri druge, od 4. marta 2014.

—H—

Häkkä protiv Finske, br. 758/11, od 20. maja 2014.
Hangl protiv Austrije (odl), br. 38716/97, od 20. marta 2001.
Harutyunyan protiv Jermenije (odl), br. 34334/04, od 7. decembra 2006.
Horciag protiv Rumunije (odl), br. 70982/01, od 15. marta 2005.

—I—

Jussila protiv Finske [Vv], br. 73053/01, ECHR 2006-XIV

—K—

Kiiveri protiv Finske, br. 53753/12, od 10. februara 2015.
Klein protiv Austrije (odl), br. 57028/00, od 4. maja 2006.
Korppoo protiv Finske, br. 19341/92, odluka Komisije od 17. maja 1995.
Kremzow protiv Austrije, br. 16417/90, odluka Komisije od 7. novembra 1990, Odluke i izveštaji 67
Kurdov i Ivanov protiv Bugarske, br. 16137/04, od 31. maja 2011.

—L—

Lucky Dev protiv Švedske, br. 7356/10, od 27. novembra 2014.
Lusch protiv Austrije (odl), br. 37075/97, od 21. novembra 2000.

—M—

Manasson protiv Švedske (odl), br. 41265/98, od 8. aprila 2003.
Maresti protiv Hrvatske, br. 55759/07, od 25. juna 2009.
Marguš protiv Hrvatske [Vv], br. 4455/10, ECHR 2014 (izvodi)
Maszni protiv Rumunije, br. 59892/00, od 21. septembra 2006.
Muslija protiv Bosne i Hercegovine, br. 32042/11, od 14. januara 2014.

—N—

Nikitin protiv Rusije, br. 50178/99, od 20. jula 2004.
Nilsson protiv Švedske (odl), br. 73661/01, ECHR 2005-XIII
Nykänen protiv Finske, br. 11828/11, od 20. maja 2014.

—O—

Oliveira protiv Švajcarske, od 30. jula 1998, *Izveštaji o presudama i odlukama 1998-V*
Österlund protiv Finske, br. 53197/13, od 10. februara 2015.
Öztürk protiv Nemačke, od 21. februara 1984, Serija A br. 73

—P—

Paksas protiv Litvanije [Vv], br. 34932/04, ECHR 2011 (izvodi)
Palmén protiv Švedske (odl), br. 38292/15, od 22. marta 2016.
Pirttimäki protiv Finske, br. 35232/11, od 20. maja 2014.

—R—

Rinas protiv Finske, br. 17039/13, od 27. januara 2015.
Rivard protiv Švajcarske, br. 21563/12, od 4. oktobra 2016.
Rosenquist protiv Švedske (odl), br. 60619/00, od 14. septembra 2004.
Ruotsalainen protiv Finske, br. 13079/03, od 16. juna 2009.

—S—

Sarria protiv Poljske (odl), br. 80564/12, od 13. oktobra 2015.
Savinskiy protiv Ukrajine (odl), br. 6965/02, od 31. maja 2005.
Sergey Zolotukhin protiv Rusije [Vv], br. 14939/03, ECHR 2009
Shibendra Dev protiv Švedske (odl), br. 7362/10, od 21. oktobra 2014.
Smirnova i Smirnova protiv Rusije (odl), br. 46133/99 i 48183/99, od 3. oktobra 2002.
Storbråten protiv Norveške (odl), br. 12277/04, od 1. februara 2007.
Sundqvist protiv Finske (odl), br. 75602/01, od 22. novembra 2005.

—T—

Tomasović protiv Hrvatske, br. 53785/09, od 18. oktobra 2011.
Toth protiv Hrvatske (odl), br. 49635/10, od 6. novembra 2012.
Tsonyo Tsonev protiv Bugarske (br. 2), br. 2376/03, od 14. januara 2010.

—X—

Xheraj protiv Albanije, br. 37959/02, od 9. jula 2008.

—Z—

Zigarella protiv Italije (odl), br. 48154/99, ECHR 2002-IX (izvodi)